No. 1336 Zaterdag 7 Auhustus 1909 26ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire. Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao 6 Augustus.

MOEDERLAND EN KOLONIEN.

(Vervolg.)

BEGINSELEN VOOR ONZE KOLONIEN IN AMERIKA.

XI. Bestuur.

Het hoofdstuk X, over *Belastingen*, zullen wij voorloopig maar overslaan. Dit allergewichtigst onderdeel van het program werd gemaakt vóór dat de belastingherziening in onze kolonie tot stand kwam.

Het ging natuurlijk ook uit van het streven naar gelijkheid van belastingen op de verschillende eilanden der Kolonie, maar wil daarenboven, dat daarbij rekening worde gehouden met de plaatselijke toestanden. Als voorbeeld lezen wij in de *Toelichting*: Zoo zoude het invoeren van grondlasten op St. Eustatius voor de arme landbouwende bevolking aanzienlijk meer drukkend zijn dan bijv. een verhoogd accijnsrecht op sterke dranken"

En toch werden deze grondlasten op St. Eustatius ingevoerd.

Deze sterk neerdrukkende lasten moesten zeker dienen om den landbouw op St. Eustatius omhoog te werken?

Dit, als kleine illustratie op de hoogst onpractische wijze, waarop ons bebelastingstelsel werd herzien.

En hiermede voorloopig basta! Wij komen later nog wel eens in de gelegenheid om die zoogenaamde reorganisatie van ons belastingsysteem meer uitvoerig te behandelen.

Wij stappen nu over naar afdeeling XI

Bestuur.

Het Program zegt hiervan:

1. Er worde gestreefd naar vereenvoudiging in dien zin, dat:

a. de taak van den Gouverneur zich zooveel mogelijk kunne bepalen tot bevordering van de belangen der kolonie;

b. zooveel mogelijk decentralisatie worde toegepast en de bestuurszaak waar mogelijk, worde toevertrouwd aan ingezetenen of aan colleges van ingezetenen, voor zoover noodig bijgestaan door bestuurscolleges of door ambtenaren.

2. Het aantal koloniale ambtenaren worde zooveel mogelijk ingekrompen, ook ten einde verbetering in de bezoldigingen te kunnen brengen."

Deze twee punten worden als volgt toegelicht:

„Bij de geleidelijke ontwikkeling onzer Amerikaansche koloniën en het gaandeweg uitbreiden van het koloniaal huishouden is over het algemeen te weinig aandacht geschonken aan den daarbij gestadig toenemenden last op den Gouverneur gelegd.

Moge in vroegere jaren, toen het verkeer zooveel minder ontwikkeld was en de bestuurszorg zooveel eenvoudiger, het zijn nut of zijne noodnoodzakelijkheid gehad hebben alle bestuurs-bemoeienissen te concentreeren op den Gouverneur, het ware zeer wenschelijk geweest om naarmate de bestuurstaak van den Gouverneur verzwaard werd, daarbij den Landvoogd te ontlasten van de bemoeienis met meer eenvoudige onderwerpen van dienst, welke gevoegelijk aan de betrokken hoofden van diensttakken konden worden overgedragen, behoudens natuurlijk beslissing van den Gouverneur, waar onrecht of verongelijking zou zijn gepleegd of worden verondersteld.

Daardoor zou de Gouverneur meer gelegenheid hebben zich te wijden aan zijne eigenlijke bestuurstaak en zijn kostbaren tijd niet behoeven te besteden aan zaken van minder belang waaromtrent de beslissing aan de betrokken hoofdambtenaren kan worden gelaten.

Het kan voorts tot vereenvoudiging van het bestuur leiden, wanneer voor decentralisatie, waar mogelijk, voor de behartiging van plaatselijke belangen, partij wordt getrokken van de hulp van ingezetenen, al of niet in colleges vereenigd en al of niet door ambtenaren bijgestaan.

Toegegeven wordt, dat voor eene volledige toepassing daarvan de toestanden nog niet voldoende rijp zijn en er in dit opzicht in zooverre verschil is tusschen Suriname en Curaçao, dat het toevertrouwen van de bestuurstaak aan ingezetenen in de laatste kolonie op ruimer schaal mogelijk wordt geacht dan in de eerste.

Zulks neemt evenwel niet weg dat gestreefd dient te worden in bovenvermelden zin en het partij trekken van niet ambtelijke krachten ten behoeve van bestuurs-aangelegenheden aanbeveling verdient, zoowel om de meerdere bekendheid met plaatselijke toestanden, als ter wille van den verantwoordelijkheidszin der ingezetenen; terwijl daarin tevens eene aanleiding is te vinden voor vermindering van het aantal koloniale ambtenaren.

Bij de beoordeeling van dit laatste mag echter niet te zeer het licht vallen op de slechts geringe getalsterkte der bevolking. Voor eene kleine kolonie dienen dezelfde aangelegenheden geregeld te worden als voor eene veel grootere, zonder dat voor deze laatste de kosten evenredig hooger zijn.

De geregelde uitbreiding van staatszorg schept voortdurend ambtelijke bemoeiïngen en met dezen breiden zich tevens uit de daaraan verbonden bureau-werkzaamheden.

Vereenvoudiging in deze laatsten, ook door vermindering van het aantal schijven, waarover gewoonlijk de zaken loopen, komt evenwel noodig en zeer goed mogelijk voor.

Met het oog op de kosten van een groot ambtelijk personeel schijnt de vraag gewettigd, of het wel noodzakelijk is voor alle werkzaamheden op gouvernements-bureaux ambtenaren te hebben met recht op pensioen en op op vrijen overtocht naar Europa.

Op handelskantoren en op particuliere bureaux worden klerken en schrijvers gewoonlijk lager bezoldigd dan in gouvernements-dienst, terwijl de vooruitzichten op verbetering van positie in de particuliere betrekkingen gewoonlijk minder zijn dan in gouvernements-dienst.

Toch is er geen gebrek aan jongelieden, die zich voor eerstgenoemde kantoren en bureaux beschikbaar stellen.

Wanneer dus door de hoofdambtenaren voor hunne bureaux en voor andere daarvoor geschikte werkzaamheden, op gelijken voet als door particulieren, jongelieden in dienst worden genomen, aan wie, zonder dat zij direct in het ambtenaarscorps worden opgenomen, daartoe bij meer dan gewone geschiktheid voor hunne betrekking en bij trouwe plichtsbetrachting het vooruitzicht wordt geopend, zal zeker het aanbod de vraag blijven overtreffen en zullen de allergeschiksten gekozen kunnen worden.

De ambtenaarsrang, met het daaraan verbonden recht op verlof, zou daardoor aan een minder aantal personen worden toegekend en eerst op lateren leeftijd worden verkregen.

De verlofsbepalingen zouden bovendien in dezen zin kunnen worden gewijzigd, dat door milde bepalingen omtrent binnenlandsch verlof de noodzakelijkheid van buitenlandsche verloven beperkt werd, terwijl strenge geneeskundige keuring dient te waken voor het behoud van de volle werkkracht bij in dienst zijnde ambtenaren.

In hoeverre er verschil gemaakt zou kunnen worden in de bepalingen omtrent verlof, wegens langdurigen diensttijd tusschen hen, die van uit Nederland zijn uitgezonden en hen, die in de kolonie zijn opgevoed, ware nader te overwegen.

Aan het mindere personeel, dat niet voor den ambtenaarsrang in aanmerking zoude komen, zou na langdurigen diensttijd en voldoende plichtsbetrachting een pensioen in het vooruitzicht dienen te worden gesteld om te waken voor de zorgen van den ouden dag, hetzij definitief, hetzij in den vorm van onderstand.

Zal vermindering van het aantal ambtenaren tot beperking der bestuurskosten kunnen leiden, er dient echter de aandacht op gevestigd te worden, dat voor onze koloniën in Amerika en vooral voor Curaçao, vele van de ambtenaarstractementen eer te laag dan voldoende zijn te achten.

Waar in dergelijke kleine koloniën de hoogere betrekkingen uit den aard der zaak slechts gering in aantal zijn, dienen aan de bezetting daarvan hooge eischen te worden gesteld en, omdat, door minder mutatie dan in Oost-Indië, de kans op bevordering geringer is en het leven minder afwisseling biedt dan elders, moet de salariëering door periodieke verhoogingen aantrekkelijk genoeg gemaakt worden om de meest geschikte candidaten te kunnen vinden.

En eindelijk nog dit. Voor verschillende betrekkingen kan een systeem van detacheering uit Nederland of uit Oost-Indië gevolgd worden.

Brengen in Oost-Indië de noodzakelijke overplaatsingen in vele gevallen een heilzamen invloed mede door verwisseling van werkkring en omgeving, in onze kleinere Amerikaansche koloniën, waar in den regel de diensttijd geheel in hetzelfde milieu wordt doorloopen, werkt voor vele personen dat gebrek aan verandering van den slechts beperkten gezichtskring minder gunstig en blijken werkkracht en opgewektheid niet altijd bestand tegen langdurigen tropischen dienst, hetgeen ten nadeele komt van de dienstprestatie

Het vooruitzicht om ten minste twintig jaren in dien dienst te moeten doorbrengen, eer men recht kan doen gelden op pensioen, schrikt vele geschikte Nederlandsche krachten af en de koloniale dienst zelf zou gebaat zijn door invoering van versche krachten.

Werd er verder boven op gewezen dat in die koloniën het aantal hooge betrekkingen slechts gering is, de werkkring van de daarmede belaste hoofdambtenaren wordt veelal onnoodig bezwaard, doordien zij zich bij gebrek aan voldoend hulppersoneel, meer met details van den dienst hebben te bemoeien dan overeenkomt met eene goede werkverdeeling.

Ook ten deze is dus verandering gewenscht. De ondervinding leert dat in de meeste gevallen in de koloniën zelf deugdelijk personeel gevormd kan worden. Ontwikkeling der beschikbare krachten is in het belang van den dienst noodig; doch men schrome dan ook niet de salariëering daarvan behoorlijk te regelen en in vele gevallen laat deze te wenschen over.

Het bovengenoemde systeem van detacheering ware ook in omgekeerden zin toe te passen.

Wanneer voor verdienstelijke koloniale ambtenaren de gelegenheid werd geopend voor eene detacheering van ten minste vijf jaren bij den Nederlandschen of bij den Oost-Indischen dienst, zou dit aan hunne algemeene ontwikkeling en daardoor aan den kolonialen dienst ten goede komen.

Men vergete niet, dat in de koloniën zelven de gelegenheid om den gezichtskring uit te breiden zoo uiterst beperkt is en vooral zij, die door energie en hard werken er in slagen zich gestadig verder te ontwikkelen, dubbel noodig hebben op andere wijze dan door boeken en tijdschriften op de hoogte te komen van het leven buiten de kolonie."

Hudson en Fulton.

STAND DER WERELDMACHTEN IN 1609.

Om de omstandigheden te begrijpen, waarin Hudson in 1609 zijn reis maakte, is het noodig een vluchtigen blik te slaan op den stand der wereldmachten die te dien tijde zeer van den huidigen verschilde.

De drie leidende factoren in de politieke en handelswereld in 1609, met het oog op de ontdekking van de Hudson, waren Spanje, Engeland en de Nederlanden. Portugal had in 't verleden belangrijke ontdekkingen gedaan, en bezat een zeer waardevollen handel; doch in 1609 was het een aanhangsel van Spanje en kan dus buiten beschouwing blijven. Frankrijk was sinds jaren in politieke intriges gewikkeld en trachtte tot zijn eigen voordeel, Spanje, Engeland en de Nederlanden tegen elkaar in 't harnas te jagen. Behoudens, één uitzondering hierna te vermelden, kunnen wij 't dus in dit verband stilzwijgend voorbijgaan.

Spanje had juist het hoogste punt van zijn grootheid gepasseerd. Gedurende een langen tijd vóór 1588 was het de grootste politieke, militaire en zee-mogendheid geweest op den geheelen aardbodem, wijl zijn bezittingen in Amerika, Europa, Afrika en Azië het eerste rijk vormden, waarboven men naar waarheid kon zeggen, dat de zon nooit onderging. Het is bijna onmogelijk de ontzettende macht van Spanje in de 16de en zelfs in de 17de eeuw naar waarheid in 't licht te stellen.

Gedurende veertig jaren, vóór 1609 werd elk hulpmiddel dat Spanje's welvaart en invloed ter beschikking had, aangewend om de Nederlanden te verpletteren en ten onder te brengen. Doch zonder gevolg. In 1609 werd een twaalfjarige wapenstilstand gesloten. Terwijl het in naam vrede was tusschen beide landen, bestond er echter van den kant der Nederlanden een innige haat tegen hun erfvijanden, die zooals we later zullen zien, één van de aanleidende oorzaken was van Hudson's reis.

Spanje was juist in oorlog geweest met Engeland, zoodat het Engelsche en Nederlandsche volk gemeenschappelijk tegenover de Spanjaarden stonden. In 1588 was Spanje met zijn onoverwinnelijke armada uitgekomen om Engeland te veroveren, doch de Engelschen — geholpen door de Hollanders, die de Spaansche macht in de Nederlanden tegenhielden — verstrooiden de Spaansche vloot en braken aldus volkomen de Spaansche zee-macht. Engelsche kooplieden, en op geringer schaal ook de Engelsche regeering, beantwoordden de hulp der Hollanders door geld te zenden, om hen in hun oorlog met Spanje te steunen, zoodat, ofschoon in 1609 Spanje en Engeland in schijn op vriendschappelijken voet met elkander stonden, er toch geen liefde tusschen deze beide landen verspild werd.

Engeland, Hudson's geboorte land, had juist een van de roemrijkste tijdperken van zijn geschiedenis doorgemaakt. Gedurende de regeering van Koningin Elisabeth, hadden de Engelsche zee-koningen die groote zeeoverwinningen behaald, die den grondslag legden voor Engelands maritieme grootheid; handel en nijverheid waren aangewakkerd, het onderzoek aangemoedigd, het genie geïnspireerd, en Shakespeare en Spenser hadden geschitterd in de letterkundige wereld. De ontdekkings- en commercieele ondernemingsgeest onder de regeering van Elisabeth opgewekt, verminderde niet toen in 1603 Jacobus I den troon besteeg, en had een belangrijken invloed op Hudson's loopbaan. In 1566 had het Parlement „de vereeniging van Engelsche kooplieden voor de ontdekking van nieuwe handelsbetrekkingen" gesticht, kortweg genoemde de „Moskovische of Russische Compagnie."

Hun handel was voornamelijk op Rusland. Christophor Hudson, — mogelijk een bloedverwant van Harry Hudson — was één van de bevorderaars dezer Compagnie. De stichting van de Moskovische Compagnie werd gevolgd door de oprichting van andere soortgelijke vereenigingen — de Turksche Compagnie in 1581, de Morokko-Compagnie in 1585, de Guinea-Compagnie in 1588 en andere. Doch de groote handelsbuit, waarom de natiën streden, was de rijke handel met de Oost-Indiën, en in 1600 werd de Engelsche Oost-Indische Compagnie gevormd voor den handel met het Oosten.

In iedere richting waarheen de Engelsche hun zeehandel brachten, ontmoetten zij de scherpste mededinging van de Hollanders; want, hoe vriendschappelijk de beide volken op politiek gebied verbonden waren, op handelsgebied waren zij naijverige mededingers. Zoo [illegible] deden de Hollanders aan den Engelschen handel, in 't bizonder, met Rusland, afbreuk, dat wij juist vóór Hudson's reis in 1609 de Engelsche Moskovische Compagnie en de Engelsche Oost-Indische Compagnie zien samenwerken om een doortocht te vinden tot de schatten van het Oosten, óf rond om het Noorden van Europa en Azië óf rond om of dwars door Noord-Amerika. Hier hebben wij den sleutel tot de vier reizen van Hudson.

Hudson's eerste reis had plaats gelijktijdig met twee andere belangrijke Engelsche gebeurtenissen, betrekking hebbend op de geschiedenis van Amerika. De eene was de stichting van de eerste vaste Engelsch sprekende kolonie in de Nieuwe Wereld te Jamestown in 1607; de andere was de vlucht der Puriteinen uit Engeland naar Holland. Beiden hadden betrekking op de geschiedenis der Hudsonrivier, want Kapitein John Smith zond uit Virginia aan Harry Hudson zekere inlichtingen, die Hudson er toe leidden om de Hudsonrivier na te vorschen: en de andere voerde toevallig tot de emigratie der paar ballingen uit Holland, die vertrokken naar de Hudson-rivier, doch te Plymouth aanlandden.

Wenden wij ons nu tot het volk onder wiens auspicie de Hudsonrivier ontdekt en New-York voor 't eerst gesticht werd. Gedurende veertig jaren waren de Nederlanden in oorlog geweest met Spanje, en rustten in 1609 een weinig uit om op adem te komen tot voorbereiding van veertig nieuwe jaren van strijd. De wederstand van de Nederlanden tegen de heerschappij van Spanje vormt één der meest buitengewone en treffende hoofdstukken in de geschiedenis der menschheid. De Hollanders hadden recht en vrijheid lief, en hun oorlog voor de onafhankelijkheid was wondervol als die van Amerika. Filips II had hen van de volksstemming beroofd, die zij bij oude handvesten bezaten; hij drong hen vreemde landvoogden op, kwartierde Spaansche soldaten bij hen in, bracht duizenden van hen om hun geloof ter dood. Toen stond er onder hen de groote man op, als Washington in latere tijden, Willem de Zwijger, die al zijn schatten verkocht en zich zelf wijdde aan de zaak des volks. Onder zijne heldhaftige leiding stond het kleine Nederland in 1568 tegen het machtige Spanje op, zooals de Amerikaansche kolonies in 1775 tegen Engeland; in 1581 namen zij een declaratie van onafhankelijkheid aan, die een model was

voor Amerika's onafhankelijkheidsverklaring in 1776. Zij vochten tegen een ontzettende overmacht, totdat zij een republiek grondvestten, zooals de Amerikanen vele jaren later deden. De heldenmoed van het Hollandsche volk, óf vechtende op booten ter zee, óf op schaatsen op 't ijs, óf achter hun wallen te land, is nooit overtroffen. Bij 't beleg van Haarlem en Leiden en andere steden stonden mannen en vrouwen schouder aan schouder voor Holland's vrijheden. Bij deze verschrikkelijke belegeringen hadden zij niet alleen te strijden tegen de Spanjaarden, doch ook tegen pest en hongersnood. Na hun gewone voedsel verteerd te hebben, leefden zij van honden, katten en muizen, liever dan zich overgeven. Dan kookten zij oude zadels, en de huiden van ossen en paarden. Zij verslonden hun schoenen en laarzen en aten vervolgen het gras dat tusschen de steenen hunner straten groeide. Te Leiden staken de Hollanders de dijken door en lieten den oceaan binnenstroomen; en de Spanjaarden vluchtten, opdat zij niet zouden verzwolgen worden als Pharao en zijn leger in de Roode Zee.

In 1609, bij 't begin van het twaalfjarig bestand was de Hollandsche republiek even volkrijk als Engeland, doch rijker. Het was op 't gebied van handel en nijverheid het middelpunt van Europa, en Amsterdam, vanwaar Hudson uitzeilde, was de voornaamste haven der wereld.

Het volk der Nederlanden was niet alleen een handelsvolk, doch met hun universiteiten en scholen waren zij geleerd en beschaafd. Zij hadden de opvoeding lief. Toen na het beleg van Leiden Willem van Oranje aan het volk dezer stad, tot belooning voor hun heldenmoed, de keus liet tusschen het geschenk eener universiteit en vermindering van belastingen, kozen zij de universiteit, en zoo kwam de universiteit van Leiden tot stand, die zoovele groote mannen aan de wereld geschonken heeft. Het Hollandsche volk was en is nog kunstlievend en vindingrijk. Zijn kunstgalerijen wedijveren met de beste van Europa. Het betwist Duitschland de eer van de uitvinding der boekdrukkunst. Het schonk de teleskoop, de mikroskoop, het slingeruurwerk en andere groote uitvindingen aan de wereld. Zeer terecht worden zij genoemd de „Yankees van Europa." Bovenal hechtten zij aan vrijheid van geweten en godsdienstige verdraagzaamheid en boden een toevluchtsoord aan de onderdrukten van geheel Europa.

[illegible] dat Nieuw-Nederland stichtte, waarvan een deel nu de staat New-York is, en ofschoon Oud-Holland's bestuur en Oud-Hollands naam zijn voorbijgegaan, is toch de invloed van het Hollandsch karakter en van de Hollandsche instellingen onverdelgbaar. Zooals reeds gezegd is, waren de Hollanders machtige mededingers met Engeland in den handel ter zee, en zij hadden hiertoe een prikkel, dien Engeland niet bezat. De langdurige oorlog met Spanje had den Nederlanders ontzaggelijk veel schatten zoowel als bloed gekost, en zij begrepen dat zij niet met succes den strijd tegen hun machtigen tegenstander konden volhouden, zoo zij hun beurzen niet weder konden vullen. In Oost-Indië zagen zij een prijs waarvan het winnen een tweevoudig gevolg zou hebben, namelijk het zou hun macht om den oorlog met Spanje onbepaald vol te houden vermeerderen en tegelijk in dezelfde verhouding de middelen der Spanjaarden verminderen. Dit leidde in 1602 tot de vorming van de machtige Hollandsche Oost-Indische Compagnie, één van de meest buitengewone monopolies in de geschiedenis van dit tijdperk; en op zijn beurt leidde dit tot de vestiging der Hollandsche heerschappij in de Oost. Onder de auspiciën van deze Compagnie, op eerste plaats voor den Oost-Indischen handel gesticht, begon in 1609 Hudson zijn reis onder de omstandigheden later te verhalen.

(Wordt vervolgd.)

LECTUUR
EN
KATHOLIEKE BIBLIOTHEEK.

De „Reunion San Hosé" deed een zeer nuttige daad haar bibliotheek ook open te stellen voor niet-leden der Reunion, zoodat nu een ieder op deze bibliotheek zich abonneeren kan.

Het is nu eenmaal een tastbare waarheid, dat de aanvoer van lectuur onophoudelijk stijgt. Immers, daar het lezend publiek enorm groot is, zal die stroom van lectuur telkens moeten worden aangevuld, en onderhouden met nieuwe leesstof.

Men wil, als man van zijn tijd, op de hoogte blijven van al wat er in de wereld omgaat. Op het gebied van kunst en litteratuur wil men iedere verschijning, op het gebied der wetenschap iederen nieuwen weg zien en leeren kennen. Men wil weten, niet alleen wat in eigen kring, in zijn eigen land, maar ook wat er voorvalt in vreemde landen: Hoe 't staat met sport, handel en scheepvaart, landbouw en nijverheid, oorlog en vrede; hoever de dwaasheid en 't vernuft der menschen reikt, hoe de onschuld zich verdedigt en het recht zich verklaart, hoedanig de wendingen zijn der Zeppelin's, en hoe diep men reeds is afgedaald in 't hart der aarde. Alles wil men weten en alles staat te lezen in kranten, tijdschriften en boeken. De drukpers, op zich zelf een groote zegen, komt ons dat alles mêe deelen.

Over alles en overal wordt geschreven en daarom is de keuze van lectuur voor een ieder zoo groot; iederen kan in die verscheidenheid van lectuur zijn klaverblad vinden.

Vooral onder de boeken zijn er die op het grootste gedeelte van 't lezend publiek een magnetische kracht uitoefenen.

Vooral de roman-lectuur is voor de meesten de geliefdste keuze. Ze gevoelen zich onweerstaanbaar er toe getrokken, eraan gebonden.

O die roman-lectuur boeit hen zoo, houdt vast hun geest en hart en wil uren, dagen, weken lang. Ze leven mêe met heel dat stuk leven dat daarin op de meest fantastische en treffendste wijze wordt afgespeeld. En niet eerder zijn ze voldaan dan totdat de laatste regel is gelezen.

Doch helaas, onder die roman-lectuur wordt er zooveel slechts en onzedelijks gevonden, dat vooral het jongere geslacht zoozeer verleidt, de edelste vermogens van zijn geest en hart benadeelt, zijn katholiek geloofsleven oppervlakkig en tot een uiterlijke daad maakt, zijn katholieke gevoelens en gedachten knakt en verduistert en aan zijn geweten alle vatbaarheid voor goede indrukken ontneemt.

Maar ook de ouden en meer ontwikkelden staan voor de zelfde gevaren. Ook voor hen blijft gevaarlijke en slechte lectuur een steeds werkend gift.

Sterk kunnen zij zich gevoelen in hun menschelijk en katholiek leven, naar willekeur den gang hunner gedachten en gevoelens breidelen en wenden werwaarts zij willen. Zij mogen zich een rots wanen die iedere aanrollende golf van slecht impressionisme kan breken. Toch blijft op hun hart en geest die lectuur haar verderfelijken invloed uitoefenen. En gelijk de hardste steen wordt uitgehold door den gestadigen neerval der waterdruppel, zoo ook zal bij hen de minst nadeelige lectuur aan de edelste vermogens van geest en hart schade berokkenen.

Hoevelen, ook onder de ontwikkelden, zijn door 't lezen van slechte lectuur zoo niet reeds gekomen tot de ruïne van een geestelijk en lichamelijk verval, dan toch tot een hun krachten verterende verzwakking.

Niet minder dan het drankmisbruik, is de slechte en immoreele lectuur een „geesel onzer eeuw".

Veel wordt er gelezen, maar niet allen hebben de gave direkt te zien welk boek goed, welk verkeerd is.

En daar vooral wij katholieken de plicht hebben ons van iedere verdachte, gevaarlijke, onzedelijke lectuur te onthouden, ze te weren en anderen ervoor te hoeden, is het een schoone en nuttige daad, een daad van naastenliefde, dat de Reunion San Hosé haar bibliotheek heeft opengesteld voor een ieder.

Het „papieren gevaar" bestaat nu overal, ook hier onder ons volk. In een aanlokkelijk gewaad komen de meeste romanboeken ter wereld. Het titelblad reeds met zijn meestal zoete, weeke kleuren, met zijn titel en afbeelding, prikkelt alras de nieuwsgierigheid. Geheel het uiterlijk is berekend de menschen aan te zetten het boek te koopen en te lezen. Goed! Maar hoeveel van die boeken zijn er niet, die uiterlijk als goed onderhouden grafmonumenten zijn, maar van binnen vol verrotting, die de reinste sfeeren van onschuld en deugd in menig hart verpest.

Ging 't in onze groote boekenwereld gelijk als in een apotheek, die op haar ontelbare fleschjes en potjes hun inhoud laat lezen en op sommigen met zwaarzwarte kleuren het verschrikkelijk woord laat zien: „vergift" met een doodskop er boven. Maar helaas, die boeken komen op ons af, zonder dat de meeste menschen de strekking ervan kennen.

En als nu de slechte lectuur overal zich indringt, zich vermomt onder het masker van onschuld, heim'lijk of brutaalweg haar gift druppelt in het hart van vele christelijke levens, ze ontzenuwt, bederft en doet kwijnen, dan hebben onze boeken evenals ons rundvleesch een certificaat van betrouwbaarheid noodig, opdat onze geest even als onze maag vrij blijve van iedere vergiftiging.

Welnu, die betrouwbaarheid, die zekerheid van goede lectuur, geeft ons de bibliotheek van de „Reunion San Hosé."

Hiermede bewijst de Reunion aan geheel ons volk, vooral aan de Katholieken een grooten dienst.

Een zeer groote verscheidenheid van lectuur biedt die bibliotheek ons aan. Zij is als een ruim restaurant waar een ieder een groote keuze heeft op 't uitgebreide Menu van degelijke gerechten.

Een ieder dan, die zuivere lectuur verlangt, kan zich op deze bibliotheek abonneeren en ook op die wijze zijn geest en hart meer waarborgen.

Zoo zal die bibliotheek een zeer groot nut stichten onder ons volk; haar verscheidenheid van lectuur ook telkens meer kunnen uitbreiden; de kennis en geestesontwikkeling van ons volk meer bevorderen; verkeerde begrippen wegnemen; een goede richting geven aan het denkend en handelend leven van velen en vooral het christelijk katholieke leven van ons volk, in zijn groei en bloei steeds hooger beuren.

CREDIET.

Ter gelegenheid van de Middenstandstentoonstelling werd te Amsterdam tevens een Middenstands congres gehouden. Allereerst werd het credietvraagstuk behandeld, een onderwerp ook voor Curaçao van het grootste belang.

Wij volgen bij onze mededeelingen het verslag van *De Tijd*:

Over het onderwerp waren verschillende praeadviezen uitgebracht door de heeren v. d. Maesen, Nederhoed, Korthals Altes en dr. Nouwens.

Nadat de voorzitter de heer J. S. Meuwsen de vergadering te 9 uur had geopend, kwam allereerst het crediet dat de middenstand *geeft* aan de orde.

Daarover had de zeereerw. pater dr. Nouwens een praeadvies uitgebracht.

Dr. Nouwens bespreekt in zijn praeadvies op verzoek van het bestuur alléén het te geven crediet door den winkelier zoowel als door den industrieelen middenstander, den patroon–ambachtsman aan zijn cliëntèle. Dit te geven crediet is een vermindering van het eigen bedrijfskapitaal en daarom is het zoo wenschelijk om met eigen kapitaal zaken te drijven en het niet te leenen van zijn leverancier of anderen. Want een der grootste misstanden onder den Middenstand is het feit, dat veel leveranciers de winkeliers aan zich binden door crediet. Daardoor raakt de winkelier zijn onafhankelijkheid kwijt om te reclameeren of te koopen, wat hem het beste lijkt. De leveranciers rekenen weinig of geen interest, maar wie berekent den interest dien de winkeliers feitelijk betalen? En leent men geld bij anderen, dan moet men vaak hoogen interest betalen.

Wat het crediet-geven door den winkelier en industrieele middenstanders betreft, is een der eerste schuldigen van den huidigen misstand de middenstander-zelf, zoolang er nog middenstanders zijn die dit crediet geven als stelsel verdedigen. De eerste is geweest de heer Gorris op het congres te Maastricht. Deze verdedigde toen zijn standpunt door de volgende motieven:

1e. het geven van crediet bevordert den verkoop; 2e het geven van crediet is een zeer machtig wapen tegen warenhuizen en coöperatie; 3e door het geven van crediet vormt men zich een vaste clientele.

„Men ziet hieruit dus, dat er Middenstanders zijn, die het credietgeven verdedigen, en het bijgevolg stelselmatig in hun bedrijf zullen bevorderen. Zij doen dit, omdat het geven van crediet het verkoopen bevordert. Als men niet direct behoeft te betalen, als men voor het oogenblik kan volstaan met een „schrijf maar op", dan koopt men gemakkelijker; men koopt dikwijls meer dan men noodig heeft, of duurder dan met den stand, waarin men leeft, overeenkomt. Dit acht de heer Gorris een voordeel voor den winkelier. Ofschoon dr. Nouwens wel eens het tegendeel heeft hooren beweren, en de schrik voor het „oploopen" der rekeningen de menschen terug houdt van het koopen, zou hij toch, zelfs indien de bewering van den heer Gorris waarheid bevat te, niet mee willen werken aan dergelijke praktijken, welke bij, van maatschappelijk standpunt beschouwd, een ramp acht. Wij willen den Middenstand alleen in zooverre steunen, als het algemeen welzijn daardoor niet wordt geschaad.

„Ook van het tweede argument, dat het geven van crediet een wapen zijn zou tegen warenhuizen en coöperatie, zou men evengoed het tegendeel kunnen beweren. Juist doordat de warenhuizen en de coöperaties contant verkoopen, hebben zij het voordeel, dat zij met minder bedrijfskapitaal kunnen werken. Zij hebben minder administratie en geen kwade posten, en dat is ontegenzeggelijk een voordeel. Wel is waar, zijn er nog altijd menschen, die niet in warenhuizen en coöperatieve winkels koopen, omdat zij niet contant willen of kunnen betalen. Maar, wanneer wij spreken van contante betaling, of betaling op korten termijn, dan meenen wij niet, dat altijd en in alle omstandigheden alles direct moet worden betaald. Wij willen alleen het credietgeven beperkt zien binnen de grenzen van het redelijke. Wij willen echter niet het credietgeven stelselmatig zien gevoed en gekweekt.

„Ten derde wordt beweerd, dat door het geven van crediet een vaste clientéle wordt gevormd. Dit is zeker een der voornaamste redenen, waarom veel winkeliers en industrielen het credietgeven in de hand werken. Men kan de rekening niet los krijgen, omdat de winkelier vreest, dat hij dan ook gemakkelijker den klant verliezen zal. Het verkoopen op crediet is gebruikt en misbruikt als concurrentiemiddel, zegt de heer Fideldy Dop. „Maar is die toestand zoo gewenscht? Is het credietgeven niet een gedwongen fraaiigheid van den winkelier? En zou het niet wenschelijk zijn aan dien toestand een einde te maken? De Middenstand moet zich een vaste cliëntéle verzekeren door degelijken en oordeelkundigen handel. En daartoe is ook vereischt een naar billijkheid goed geregeld en beperkt crediet geven. Maar dit moet toch altijd uitzondering blijven. Thans dwingt echter de concurrentie tot dit verkeerde stelsel, zelf kunnen de menschen, die betalen willen, de rekeningen niet uit de handen der winkeliers krijgen, welke hen aldus als klant aan zich willen binden. Men fluistert wel eens, vooral op het platteland, dat de Middenstanders ook liever later de rekening geven omdat men hen dan niet zoo gemakkelijk kan narekenen. Maar er wordt wel meer kwaad in de wereld gesproken.

Maar er zijn ook verschillende Middenstanders, die heel graag de rekening tegelijk met de geleverde waren zouden geven; doch die maanden en jaren op hun geld moeten wachten. De schuldige vooreerst daarvan is het koopend publiek, de menschen die wel betalen kunnen, maar voorloopig niet betalen willen.

„Men moet de menschen ernstig wijzen op den plicht der Rechtvaardigheid, dien zij te vervullen hebben. „Voor allen zijn er onbetwistbare plichten, zei Mgr. d'Hulst in de Notre Dame van Parijs vanaf den kansel: betalen wat men schuldig is; betalen zonder uitstel; den armen leverancier niet blootstellen aan angsten, aan verliezen, somtijds aan den ondergang, ten gevolge van slechte betaling."

„Wie zijn schulden niet bestaalt, nadat de overeengekomen termijn van betaling verstreken is, maakt zich schuldig aan diefstal. Dr. Nouwens had wat langer bij dit punt willen stilstaan, omdat het een der grootste misstanden is, waaronder de Middenstand gebukt gaat, en hij was streng geweest in zijn uitdrukking, omdat men nooit te streng tegen dit misbruik kan optreden.

Er kunnen zich echter gevallen voordoen waarin crediet geven een vereischte is. Er zullen ten allen tijde in de wereld armen zijn, die in geldgebrek verkeeren. De winkelier doet een goed werk, door hun het noodige op korteren of langeren termijn te verkoopen. Al zijn er onder deze categorie menschen, die niet van alle schuld zijn vrij te pleiten: trouwen met schuld die nooit kan afgelost; leven boven z'n stand enz.

Eindelijk wijst dr. Nouwens nog eens op het belangrijk aantal verloren of z. g. „kwade" posten, uit het credietleven voortvloeiend.

Bij het nagaan der middelen om verbetering te brengen voelt dr. Nouwens zich machteloos, vooral omdat Middenstanders zelf het niet tijdig betalen der rekeningen bevorderen. Ook van de Regeering verwacht hij niet veel en is reeds tevreden als deze het voorbeeld geeft met het tijding afdoen der rekeningen. Meer kunnen in dezen vereenigingen doen: wanneer krachtens besluit der vergadering den ingezetenen kenbaar wordt gemaakt, dat als regel het credietgeven wordt afgeschaft, kan deze handelwijze niet ten kwade worden geduid. De Middenstand zal bekwame zich dan echter in warenkennis en boekhouden om te beter zijn zaken te kunnen drijven.

„De particulieren moeten ten slotte vooral tot beter inzicht komen, tot beter inzicht worden gebracht! Ook hier kunnen de vereenigingen veel doen.

„Maar dan moeten ook zij, die contant of op korten termijn betalen, niet gelijk worden gesteld met degenen, die maanden en soms jaren op het geld laten wachten. En daarom acht dr. Nouwens het geven van korting of rabatzegels zeer gewenscht. Zoolang de contante betaling nog niet algemeene regel is, — en wanneer zal dat zijn! — moet men de contante betaling aanmoedigen, en men doet dit het best, door aan degenen, die contant willen betalen, een billijke korting toe te staan. Dit is niet meer dan billijk.

„En als geneesmiddel, voor hen, die reeds de nadeelen van het credietgeven hebben ondervonden, die gebukt gaan onder de z. g. „kwade schulden", zou hij de schuldinvorderingsbureaux willen aanbevelen. Het is verbazend, met welk succes die werken. Maar beter ware het de ziekte te voorkomen. Hij heeft daarvoor eenige middelen aangegeven. Wellicht zouden er nog meerdere en betere worden genoemd. Het te geven crediet is een onderwerp, waarover de Middenstander zelf een woord heeft mee te spreken en, zooals dr. N. het bij den aanvang zeide, als man van de practijk, het best weet te oordeelen. Hij heeft alleen gevolg willen geven aan het verzoek van het geacht Bondsbestuur, en dit onderwerp willen inleiden.

„Zijn conclusiën kunnen kort zijn. „Het door den Middenstand te geven crediet moet worden beperkt binnen de grenzen van het redelijke en alleen bij uitzondering mag een lang crediet worden toegestaan.

„Allen moeten samenwerken, maar vooral de Middenstanders zelve, om aan misbruiken van het credietgeven ten spoedigste een einde te maken."

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Havenverkeer.

In de laatste veertien dagen is het buitengewoon druk geweest in onze haven. Er liepen binnen van 16 — 31 Juli:

Stoomschepen	15
Goeletten	34
Bijlanders	26
Brik	1
Totaal	76 schepen.

Dat maakt dus met de 44 schepen van de eerste helft der maand een geheel van 120 schepen voor Juli.

Hr. Ms. „Friesland".

Men gelooft gaarne, wat men wenscht.

Toen men ons mededeelde, een bericht ontvangen te hebben, dat de *Friesland* hier op wacht zou komen, zoolang de *Utrecht* in de Amerikaansche wateren vertoefde, geloofden wij dit, omdat wij het zoo natuurlijk vonden, dat onze kolonie nimmer zonder oorlogsschip mag zijn, vooral niet in de tegenwoordige omstandigheden. Later ontvingen wij nog herhaaldelijk bevestiging van het bericht.

Uit de beste bronnen zijn wij thans te weten gekomen, dat de bevoegde Autoriteiten van de komst der *Friesland* vooralsnog geen kennis dragen.

De *Utrecht* gaat dus naar de „Maan" en de komst der *Friesland* is uit de lucht gegrepen.

Hr. Ms. „Utrecht"

vertrok Woensdagmorgen naar Aruba.

„Boletin Comercial".

Deze geachte Collega trad Maandag ll. zijn tweeden jaargang in en verscheen met een dubbel nummer.

Van harte wenschen wij aan dit Curaçaosch Dagblad, het eenigst bestaande in de kolonie, nog vele jaren van vruchtbaar en nuttig leven toe. Hoe rijker overvloed van telegrammen, misschien eerstdaags ook draadlooze, hoe liever het ons is. Dat houdt ons dagelijks op de hoogte van de voornaamste wereldgebeurtenissen. Wij achten het daarom werkelijk in 't belang van 't algemeen, dat het *Boletin Comercial* steeds groeie en bloeie. Aan activiteit en goeden wil ontbreekt het den Heeren BETHENCOURT niet. Dit zij hun ter eere gezegd.

Regenval

Gedurende de maand Juni.

		mM.
Fort Amsterdam		21,1
Plantage	Savonet	
„	Knip	4,5
„	Klein Sta. Martha	5
„	Siberie	13,8
„	Cas Chikitoe	13.4
„	Gr. St. Joris	12,3
„	Fuik	20,1
	Hoffi abao	13,1
	Sta. Rosa	17,1
	Beekenburg	18,6
„	Noordkant	11

Koloniale Postspaarbank.

Gedurende de maand Mei werd ingebracht:

Curaçao:	
Willemstad	f 7,187,47½
2e district	650.—
3e „	1,25
4e „	9,88
5e „	4,25
Bonaire:	
Kralendijk	590,45
Rincon	3,25
Aruba:	
Oranjestad	512
3e district	7.75
Philipsburg, St. Mart. NG.	165,51
Oranjestad, St. Eust.	154,75
Bottom, Saba	79,
Windwardside „	37,
Ingebracht-totaal:	f 9,402,56½
Terugbetaald:	f 3,302,16

Wederom een staaltje hoe er in de buitendistricten van Curaçao en op de eilanden wordt gespaard.

Het aantal inlagen bedroeg:

In het 2e district	6
3e „	2
4e „	6
5e „	5

In alle buitendistricten van Curaçao dus te samen slechts 19 inlagen. En de Postspaarbank werd hoofdzakelijk voor de buitendistricten opgericht.

Op de eilanden gaat het al niet veel beter; 29 inlagen op Bonaire, zelfs maar 21 op Aruba, dat toch een welvarend eiland kan genoemd worden, op St. Martin 17, op St. Eustatius 7, op Saba 23.

Saba is eigenlijk het eenige eiland waar geregeld en goed gespaard wordt.

Nu de tijden, naar wij hopen, weer wat beter worden, vertrouwen wij dat er een drukker gebruik zal worden gemaakt van de Postspaarbank. Geen grooter dienst kan aan het volk bewezen worden, dan het de kunst van sparen te leeren.

De groote Plantages.

Door den Gouverneur is een Commissie benoemd om te onderzoeken waaraan het verval en de achteruitgang der groote plantages is toe te schrijven. Tevens werd aan de Commissie opgedragen een verslag uit te brengen en aan te willen geven op welke wijze de groote plantages geholpen zouden kunnen worden.

De Commissie bestaat uit de Heeren:

Mr. Th. I. A. Nuijens, Onder Voorzitter van den Raad van Bestuur.

A. Jesurun, Voorzitter van de Spaar- en Beleenbank en van de Kamer van Koophandel en Nijverheid,

H. H. R. Chapman Voorzitter van de Curaçaosche Landbouwmaatschappij,

C. S. Gorsira J. P. Ez. Voorzitter van de Curaçaosche Hypotheekbank.

en de beide Heeren Districtmeesters Beaujon en Thielen.

De Venezolaansche Consul.

de Heer S. Senior, werd volgens de *Staatscourant* van 12 Juli ll. bij Koninklijk Besluit erkend en toegelaten als Consul van Venezuela op Curaçao.

Terwijl wij den Heer Senior hartelijk gelukwenschen, merken wij hier bij tevens op, dat uit dit Koninklijk Besluit volgt, dat de betrekkingen tusschen Venezuela en Nederland nog steeds vriendschappelijk zijn. Wij twijfelen er niet aan, of spoedig zal nu ook wel een gevolmachtigde gezant uit Caracas naar Nederland worden afgevaardigd.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van het Bestuur der Groep „Nederlandsche Antillen" van het A. N. V. de in brochure-vorm uitgegeven: Rekening en Verantwoording der verdeeling van de gelden ontvangen ter leniging der armoede in de kolonie Curaçao tijdens het geschil tusschen Nederland en Venezuela."

„Oost en West."

In het jaarverslag dezer Vereeniging wordt gemeld, dat, blijkens een van den Gouverneur der Kolonie ontvangen schrijven, de afdeeling Curaçao opnieuw in actie zal treden.

De „Prinses Juliana."

De *N. R. Ct.* verneemt van de Directie der Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf, dat zij van het Ministerie van Koloniën bericht heeft ontvangen, dat het H. M. de Koningin heeft behaagd op het verzoek van den Gouverneur van Curaçao in te gaan om het in aanbouw zijnde passagiers- en vrachtstoomschip den naam te geven van Prinses Juliana.

Pest.

Een twijfelachtig geval werd 31 Juli ll. als zeker verklaard, zoodat Caracas nog steeds besmet is.

Rattenverdelging aan boord van schepen.

Onder toezicht en persoonlijke leiding van Dr. Th. G. den Houter, inspecteur voor Zuid-Holland en Zeeland van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid, hebben, naar de „N. R. Ct." meldt, onlangs aan boord van de „Statendam", der Holland-Amerika-lijn, liggende in de Maashaven te Rotterdam, interessante proeven plaats gevonden. Beproefd werd n.l. het nieuwe, door het Rijk aangeschafte toestel tot verdelging van ratten en insecten aan boord van schepen (o.a. ter bestrijding van pestgevaar.)

Ter bijwoning van de proefneming hadden zich tal van belangstellenden en autoriteiten aan boord van de „Statendam" verzameld.

Dr. Den Houter lichtte met groote bereidwilligheid allen in, die nadere ophelderingen wenschten te ontvangen.

De methode berust op het doen uitstroomen van zwavelig zuur gas (S O 2) in de ruimten, die moeten worden gezuiverd. Het S O 2 bevindt zich in cylinders onder hoogen druk. Dit is dus een ander systeem dan het gewoon laten verbranden van zwavel.

De proef werd genomen in het ruim van de „Statendam", waar op verschillende plaatsen levende ratten in doozen zijn geplaatst. Van een kleine boot langszij, waarin zich de cylinders met SO2 bevonden en waar een machine werkte, werd door een stel buizen het ruim eerst ledig gezogen en daarna door een ander stel SO2 in het ruim gepompt. Na afloop van de proef waren de ratten dood.

Het kleine ontsmettingsscheepje, dat is ontworpen door den heer Van Helden, inspecteur van de Holl. Amerika-lijn, heet de „Rat". Ofschoon vergeleken bij de „Statendam" een notendop, is het zeewaardig en kan ook buitengaats dienst doen, het geen met het oog op besmette schepen van buiten komende, van groot nut kan zijn.

Militair Tehuis.

Eenigen tijd geleden werd door den heer F. Stel, onderwijzer alhier, aan het bestuur van het „Militair Tehuis" aangeboden enkele voordrachten te houden voor de militairen, die deze inrichting bezoeken.

Den 17den Juli opende genoemde heer de reeks zijner voordrachten met een bespreking over „Het Stadhouderschap van Maurits."

Meer dan 2 achtereenvolgende uren wist spreker zijn talrijk gehoor te boeien.

Den 31sten Juli 's avonds te 7 uur zette hij zijn lezing voort, die wederom door een groot getal belangstellenden, zoowel van land- als zeemacht, werd bijgewoond. Met onverdeelde aandacht volgde het gehoor den spreker, die in onberispelijke taal en met boeiende voordracht zijn onderwerp behandelde.

Na de pauze ging spreker over tot zijn 2de onderwerp, getiteld: „Gedaante, grootte en beweging der aarde, en beschouwing over de zee."

Duidelijk en klaar zette de heer Stel de bewijzen over de bolrondheid der aarde uiteen. Het onderwerp was te omvangrijk om nog denzelfden avond af te handelen, zoodat het den 13den Augustus zal worden voortgezet.

De nog te handelen onderwerpen zijn:

1. Letterkundige voordracht uit de Camera obscura.
2. Zwitserland.
3. De oorlog van 1672.

We kunnen niet anders zeggen, dan dat de heer Stel een zeer verdienstelijk werk daarmede verricht, een werk, dat niet genoeg kan worden op prijs gesteld.

De militaire autoriteiten hebben dan ook reeds hunne groote ingenomenheid daarover uitgesproken.

J. H. B. Gravenhorst. ✠

In den ouderdom van 76 jaar is Donderdagnamiddag de Weledelgestrenge Heer J. H. B. Gravenhorst, gepensioneerd ambtenaar, overleden.

Een paar maanden geleden maakten wij bij gelegenheid van zijn 50-jarig jubileum als Koloniaal ambtenaar melding van de vele en belangrijke ambten door den Heer Gravenhorst bekleed.

Zijn laatste levensjaren bracht hij teruggetrokken op *Dominguito* door, gekweld door eene steeds toenemende blindheid.

Opgeruimd van geest, veelzijdig ontwikkeld, een gezellig causeur, werd de Heer Gravenhorst in vele kringen gaarne gezien en genoot hij algemeene achting.

Wij betuigen zijn geachte familie onze oprechte deelneming.

Koloniale Raad.

De vergadering werd Donderdagavond voorgezeten en geleid door den Heer H. M. Penso, wn. Voorzitter, en tijdelijk tot Ondervoorzitter benoemd. Na de ingekomen stukken, hoorde de Raad staande den Voorzitter aan, die woorden van lof ter herinnering wijdde aan de nagedachtenis van den onlangs overleden Ondervoorzitter, den Heer J. Möller.

Op voorstel van den Voorzitter zal de Raad aan Mevr. de Wed. Möller een brief van rouwbeklag zenden.

Met leedwezen werd kennisgenomen van de mededeeling dat Dr. C. Zeppenfeldt wegens vertrek naar Nederland zijn ontslag had gevraagd. De Voorzitter wenscht hem een spoedig en volkomen herstel toe.

Tot de keuze van nieuwe candidaten overgaande werd voor de vacature Zeppenfeldt gekozen als 1ste candidaat de Heer C. B. de Gorter, met algemeene stemmen, en als 2de candidaat de Heer J. J. de Brot.

Voor de vacature Möller werd als 1ste candidaat gekozen de Heer C. S. Gorsira JP Ez, met algemeene stemmen, en als 2de candidaat C. Gorsira Fz.

Door 342 personen onderteekend was van Bonaire een adres gezonden aan den Raad met verzoek tot wijziging der belastingen.

Volgens art. 16 van het Reglement werd uit den Raad een Commissie gekozen van drie leden, de Heeren Dr. H. A. de Casseres, A. W. S. Muller en J. Sutherland, om dat adres te onderzoeken.

Ten slotte vroeg het lid J. Sutherland het woord om den Heer H. M. Penso geluk te wenschen, in naam van allen, met de onderscheiding hem te beurtgevallen door zijn benoeming tot Ondervoorzitter van den Raad, waardoor de Heer Penso tijdelijk den Raad zal voorzitten.

Met een woord van dank voor de gelukwenschen besloot de Voorzitter de vergadering.

Goede Reis.

De Heer Dr. C. A. Zeppenfeldt zal morgen met zijn Echtgenoote naar Nederland vertrekken om aldaar zijn verlof tot herstel van gezondheid door te brengen.

Gouvernements-geneeskundige.

De Heer A. C. W. Lionarons, Gouvernements-Geneeskundige op Bonaire heeft met ingang van 1 Aug. ll. ontslag uit 's Lands dienst aangevraagd, wat hem eervol werd toegekend.

Naar wij vernemen zal de Heer Lionarons, benoemd tot officier van gezondheid, naar Oost-Indië trekken.

En Curaçao heeft weer een Gouvernements-geneeskundige minder. Dat wil zeggen, een der eilanden zal weder geruimen tijd van alle geneeskundige hulp verstoken zijn.

Wij kunnen niet anders dan den Heer Lionarons gelukwenschen met zijn promotie. Als officier van gezondheid zal er in De Oost voor hem wel iets meer te verdienen vallen dan hier op Saba of Bonaire.

De man heeft geboft, en heeft ijverig gebruik gemaakt van de hem aangeboden gelegenheden.

Jammer, dat onze Curaçaosche jongens een dergelijke gelegenheid tot opleiding van geneeskundige, als in Suriname bestaat, moeten missen.

Onze eilanden en de buitendistricten van Curaçao lijden er het meest onder.

Hoedenindustrie.

Uit alles blijkt, dat de Middenstandstentoonstelling toch werkelijk iets goeds voor onze vlechtindustrie zal uitwerken. De prijzen der gewone hoeden schijnen hooger geschat te zullen worden en er bestaat zelfs hoop, dat Amsterdam een groot centrum van Curaçaosche Panama's worden zal.

De hoedenindustrie heeft in den Heer J. S. Meuwsen een oprecht vriend en een machtigen beschermer ontvangen, die alles in het werk zal stellen om onze vlechterij er boven op te brengen en zoo krachtig te maken, dat zij de concurrentie met de naburige republieken glansrijk kan doorstaan.

Wijziging Grondbelasting.

Onze geachte Collega, „De Curaçaosche Courant" doet de volgende veelbeteekende mededeeling:

Naar wij van welingelichte zijde vernemen, is bij het Koloniaal Bestuur in bewerking de voorbereiding tot eene wijziging van de Grondbelastingverordening 1908 (P. B. No. 27), in verband met het doel beoogd bij de herziening der grondbelasting en de thans nog onevenredig hoog gebleken aanslagen van perceelen van geringe huurwaarde."

Tableaux-vivants.

Naar wij vernemen is de Reunion San Hosé van Otrabanda druk in de weer met de voorbereiding van een tooneelvoorstelling bij gelegenheid van het 25 jarig Bisschopsfeest van Z. H. den Paus.

De voorstelling zal bestaan uit een reeks van historische tafereelen weergevende de instelling, ontwikkeling en werking van het Pausschap. Afgaande op hetgeen wij steelsgewijze hebben gezien van tooneelschildering en costumeering der levende beelden, en in aanmerking nemend het interessante der uit te beelden historische feiten, zoowel als de goede faam die de R. S. H. zich reeds zooveel jaren verwierf, zoo meenen wij eenige avonden van waar kunstgenot te mogen verwachten. Wij wenschen der Reunion veel succes vooral nu weer zoovele uitlandsche kunstemakers het er op aan leggen onze medeburgers het geld uit den zak te kloppen met voorstellingen waar men noch wijzer noch beter door wordt.

Examen.

Met genoegen vernemen wij, dat de Jongeheer J. Appel met goed gevolg het jaarlijksch examen heeft afgelegd en is overgegaan naar de 2de klas der Hooger Burger Handelschool. Jan Appel was No. 3 van de 28 leerlingen. Bravo!

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiskalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd:

318 ratten en
1014 muizen.

Bonaire en de nieuwe belastingen.

Niet minder dan op de andere eilanden is men ook op Bonaire ontevreden en verslagen over den zwaren druk van de nieuwe belastingen. Juist het tegenovergestelde van hetgeen beloofd was: *een systeem van belastingen meer in overeenstemming met het vermogen en de draagkracht der bevolking* is den Bonairianen op den hals geschoven. Niettegenstaande na 1 Januari de uit- en invoerrechten zijn afgeschaft, is geen enkel der levensmiddelen in prijs verlaagd, maar zijn veel artikelen aanmerkelijk in waarde gestegen, zooals feitelijk reeds tevoren voorspeld was. Het heffen van in- en uitvoerrechten moge al een verouderd systeem van belastingen zijn geweest, voor ons eiland was het zeker het meest practische, daar de arme bevolking, bij het doen van zijn kleine inkoopen telkens voor een paar centen deze betaalde zonder het te weten en te gevoelen.

De nieuwe grond- en gebruiksbelasting gaat de draagkracht dezer arme bevolking verre te boven. Hoe uittermate onbillijk de belasting op de paarden voor Bonaire is kan b. v. hieruit blijken, dat men op Rincon een paard kan koopen voor 60 of 70 gld; van één paard moet men nu 20 gld. per jaar, dus één derde van de waarde van het paard aan belasting betalen. De eigenaars laten nu hun paarden losloopen in het wild, 't gouvernement kan ze naar verkiezing gaan opvangen en verkoopen. Zaterdag ll. is hier door meer dan 300 per-

sonen een rekest geteekend aan den Heer Gouverneur en een aan den Kol. Raad, met verzoek om dit jaar vrijstelling van gebruiks- en grondbelasting en voor het volgend jaar weer de oude rechten op in– en uitvoer van kracht te verklaren.

Het Botanisch onderzoek onzer Kolonie.

Den 1sten Juli is aan de Rijksuniversiteit te Utrecht *cum laude* – met lof – gepromoveerd tot Doctor in de plant– en dierkunde de Heer I. Boldingh op academisch proefschrift: *"The Flora of the Dutch West Indian islands St. Estatius, Saba and St. Martin."* Al bevreemdt het bij den eersten aanblik, dat dit proefschrift in een vreemde taal gesteld is, andere bijkomende omstandigheden, niet enkel om aan 't werk een ruimere verspreiding te verzekeren, maar vooral in het belang der botanische wetenschap en de betere kennis der geographische verspreiding der planten –, maakten het gewenscht voor dit werk het Engelsch als voertaal te bezigen. Dit academisch proefschrift vormt een lijvig boekdeel van 320 bladz., dat op hoog wetenschappelijk peil staat en getuigt van nijveren speurzin en stoere werkkracht. Het geeft een overzicht van alles, wat er op het oogenblik van de botanie dezer drie eilanden bekend is.

Ongeveer 700 plantensoorten heeft Dr. Boldingh opgespoord, gerangschikt en gedetermineerd. Het werk is feitelijk het resultaat en het verslag van zijn studiereis in 1906 naar de Bovenwindsche Eilanden ondernomen. Het zal voortaan de vraagbaak en het standaardwerk zijn voor de botanie dezer eilanden. Zooals men weet, komt Dr. Boldingh half October naar Curaçao, om ook de botanie der Benedenwindsche Eilanden in studie te nemen. Reeds in 1907 publiceerde de Heer B. in Bulletin No. 38 van het Koloniaal Museum te Haarlem een: *"Lijst van Planten, die door de bewoners van de drie Nederlandsche Antillen St. Eustatius, Saba en St. Martin als geneeskrachtig worden beschouwd, met een Vergelijkend Overzicht van het medicinaal gebruik, dat bij verschillende schrijvers over die planten wordt gevonden."*

Raad van Tucht voor de koopvaardij.

In zijn 11 Juli ll. te Amsterdam gehouden zitting deed de Raad uitspraak in zake de stranding van het stoomschip Prins Willem I van den Kon. West-Ind. Maildienst. welk schip in den nacht van 15 Mei bij Gonave-eiland [Haiti] is gestrand. Behandeling van deze zaak geschieden, gelijk in ons blad vermeld, in de zitting van 7 dezer.

De Raad overwoog, dat de gezagvoerder A. R. Nijboer in dezen vrij uit gaat, wijl hij op het noodlottig moment niet het commando voerde, maar dat overdroeg aan den 1sten stuurman R. Wagemaker, doch dat het evenwel een fout was van den gezagvoerder, dat hij het vaarwater bij St. Marc's punt kennende, toch van dek is gegaan, zonder uitdrukkelijk en onvoorwaardelijk order te geven om hem op dat punt te wekken. Niet werd aangenomen, dat het ongeval geheel aan stroom en wind was te wijten.

De schuld wijtende aan den genoemden stuurman, veroordeelde de Raad hem tot 2 maanden schorsing en de kosten, invorderbaar bij lijfsdwang.

DE CURAÇAOSCHE MIJNWET.

Eerste Kamer der Staten-generaal.

Vergadering van 28 Juni.

De heer **Idenburg**, Minister van Koloniën: Mijnheer de Voorzitter! De redevoering van den geachten afgevaardigde reageert tegen het beginsel van de Nederlandsche mijnwetgeving en tegen dat van de Indische. In de Nederlandsch-Indische mijnwet komt letterlijk dezelfde bepaling voor, als in art. 1 van dit ontwerp voor Curaçao is neergeschreven en waartegen de critiek van den heer Reekers zich richt. Ik geloof inderdaad, dat het thans niet de tijd en ook niet de gelegenheid is om dit principieele punt uit te vechten. Het komt mij voor dat het voor den Nederlandschen Staat reeds is beslist en wat door dit wetsontwerp geschieden zal, is dan ook niets anders dan het herstellen van een fout in het Curaçaosche Burgerlijk Wetboek. Ik heb in de Tweede Kamer gestaan tegenover een oppositie, die van gansch andere zijde kwam en heb daar moeten aantoonen uit het verschil in redactie tusschen het Curaçaosche Burgerlijk Wetboek en het Nederlandsche, dat volgens het eerste het beschikkingsrecht over de mineralen alleen kan beperkt worden door voorschriften van mijnpolitie, terwijl volgens het Nederlandsche Burgerlijk Wetboek het beschikkingsrecht over de mineralen ook beperkt kan worden door mijnwetten. Dit verschil is niet met opzet gemaakt. De geschiedenis van het Curaçaosche Burgerlijk Wetboek leert, dat men gemeend heeft de redactie te verfraaien en te vereenvoudigen door het woord "wetten" uit het Nederlandsche Burgerlijk Wetboek weg te laten en wetten en besluiten samen te vatten onder den naam van verordeningen. Maar onbewust en ongewild heeft men toen in het Curaçaosche Burgerlijk Wetboek een ander stelsel ingebracht dan voor Nederland geldt en die fout, die gemaakt is in het Curaçaosche Burgerlijk Wetboek, wordt nu door dit wetsontwerp hersteld. Dit wetsontwerp zal het beschikkingsrecht van den eigenaar van den boven grond beperken ten opzichte van de in de wet met name genoemde mineralen, maar bij het herstellen van die fout word met de pijnlijkste zorg de billijkheid betracht. Iedere eigenaar van den grond die eenige daad van beschikking heeft verricht over in dien grond voorkomende delfstoffen, zal in zijn beschikkingsrecht gehandhaafd blijven. Alleen wanneer te eeniger tijd delfstoffen, behoorende tot de met name genoemde, gevonden worden ergens onder de eigendomsgronden waarvan op dit oogenblik niemand iets weet, waarmede de eigenaar van den bovengrond in niet één opzicht gerekend heeft, ten opzichte waarvan hij nimmer eenige daad van beschikking heeft uitgeoefend, gaat ten opzichte van die mineralen, niet, zooals de geachte afgevaardigde meent, de eigendom over op den Staat, maar daarover zal de Overheid, krachtens haar overheidsrecht, kunnen beschikken, voor die delfstoffen zal zij concessie kunnen verleenen. Ik kan dan ook inderdaad den geachten afgevaardigde niet toegeven, dat de voor Curaçao voorgestelde mijnregeling niet in elk opzicht billijk zou zijn. Men is uitgegaan van het juiste beginsel dat de eigenaar van den bovengrond niet een onbeperkt beschikkingsrecht heeft over de in den grond verborgen mineralen, het beginsel dat de hoeksteen is van ons Nederlandsch en ons Oost-Indische mijnrecht.

Ik wensch hier nog op te wijzen, dat dit wetsontwerp nu reeds hangende is, ik meen ongeveer drie jaren en dat er niet één ingezetene van Curaçao gekomen is met de bewering, dat door dit wetsontwerp eenige van zijn rechten zouden zijn beperkt of hem eenige schade zou worden toegebracht en ik ben overtuigd, dat dit niet geschieden zal. De geachte afgevaardigde heeft gezegd, dat de practische waarde van dit wetsontwerp, als het eenmaal tot wet zal zijn verheven, zeer gering zal zijn. Ik geloof inderdaad, dat wij voorzichtig moeten zijn met het wekken van te groote voorstellingen van de werking van deze mijnwet.

Ik heb dan ook tegen het optimisme, dat van zekere zijde in de Tweede Kamer te dien opzichte aan het woord was, gemeend een waarschuwende stem te moeten doen hooren, maar aan de andere zijde kan ik niet toegeven, dat de waarde van dit ontwerp alleen zou liggen in art. 10. Dit art. 10 is ongetwijfeld een zeer belangrijk artikel, maar de introductie van het juiste beginsel ten opzichte van het mijnrecht in de Curaçaosche wetgeving kan in Curaçao dezelfde vruchten hebben die de inwerking van dit beginsel elders heeft gehad, namelijk het kan zijn een prikkel voor het initiatief om den bodem te onderzoeken in de hoop zich de vruchten van dien bodem, de mineralen, te kunnen toeëigenen; maar te dien opzichte zullen wij de werking van deze wet moeten afwachten en ook zullen wij moeten afwachten tot welke resultaten het mijnbouwkundig onderzoek zal leiden, dat in Curaçao wordt ingesteld."

De beraadslaging wordt gesloten en het *wetsontwerp* zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

(Handelingen)

VENEZOLANIA.

De Protocollen en verdragen (handel en scheepvaart) tusschen Venezuela en Duitschland, de Vereenigde Staten van N. Amerika, en die met Brazilië zijn bereids goedgekeurd. Frankrijk, Engeland en Nederland moeten nog wat geduld oefenen.

De *Verdediging van Castro* is door het Congres met groote hilariteit ontvangen en verwezen naar eene bijzondere Commissie van onderzoek. *El Tiempo* van Caracas noemt de verklarende uiteenzetting van den Ex-dictator al zeer ongelukkig en het meest comische stuk ter wereld. Het Congres heeft in zijn antwoord er eenige glossen opgeleverd, waarbij de spot gedreven wordt met zijn vermeende providentieele zending, zijn krijgskundig genie bespottelijk wordt gemaakt en aan Cipriano met ronde woorden wordt gezegd, dat hij wel degelijk schuldig is aan den moord op Antonio Paredes. Hij heeft gestolen uit de schatkist van het Rijk en in plaats van de staatsschuld te hebben verminderd, zooals hij beweerde, heeft hij die grootelijks vermeerderd. Zijn trots en ijdelheid worden aan de kaak gesteld.

Het verslag begint met de volgende zinsnede: "Castro richt zich tot deze corporatie, een eerbied veinzende, welke hij aan dit lichaam nimmer bewezen heeft zoo lang hij de macht in handen had."

En de slotzin luidt: Dat men de verklarende uiteenzetting door Generaal Cipriano Castro tot het Congres gericht ten eenen male verwerpe als op elk punt onontvankelijk en tegelijkertijd dit verslag (der Commissie onder alle opzichte goedkeure door een votum van vertrouwen in de Nationale Vertegenwoordiging, verleend aan den Burger, die belast werd met het Presidentschap der Republiek, om zijn vrijzinnige en vaderlandslievende Politiek voor het Land opengesteld op den 19den December 1808."

— Gedurende de maand Mei werd uit de haven van New-York naar Venezuela uitgevoerd voor eën waarde van 1.378,265 Bolívares of $ 275,663. Verleden jaar, onder het bestuur van Cipriano, bedroeg de uitvoer in dezelfde maand een waarde van 862.640 B., of $ 172,428.

Een vooruitgang derhalve, voor dezelfde Meimaand onder het Bestuur van Gomez, voor een waarde van 516,270 Bolívares of $ 103.254.

— Grl. Castro heeft nog alles behalve zijn plan opgeheven om weder aan 't bestuur te komen. Een Duitscher Theodore Heuer, en diens agent Dr. Ramon Parparcén werden in Venezuela gevangen genomen (26 Juli), omdat gebleken was, dat ze opdracht hadden namens Castro voor een waarde van 4 millioen aan acties in de Nationale Cigarettenfabriek [welke nota bene al geliquideerd is), te plaatsen en met dat geld, gevoegd bij den verkoop van spoor- en boot–aandeelen, een revolutie te steunen.

REGLEMENT

VOOR DE

LEESBIBLIOTHEEK

DOOR DE

„Reunion San Hose"

OPENGESTELD TEN DIENSTE VAN HET PUBLIEK.

OVERZIJDE, WILLEMSTAD CURAÇAO.

Art. I.

Aan de „Reunión San Hosé" is in het vergaderingsgebouw een Leesbibliotheek verbonden, onder het afzonderlijk Bestuur van den Z. Eerw. Directeur, twee Administrateurs en den Bibliothecaris.

Art. II.

Deze Bibliotheek bevat wetenschappelijke werken en ontspanningslectuur in verschillende talen, als Hollandsch, Fransch, Engelsch, Spaansch en Papiamentsch. Het bestuur zal er naar streven de Bibliotheek voortdurend uit te breiden. Mochten de leden een bepaald boekwerk in de Bibliotheek verlangen dan heeft ieder lid het recht den titel, schrijver en uitgever aan een der Bestuursleden schriftelijk of mondelings op te geven. Het Bestuur zal alsdan oordeelen of aan dat verzoek kan worden voldaan.

Art. III.

Deze Bibliotheek geeft enkel aan hare leden de boeken ter lezing.

De leden der R. S. H. hebben evenwel het voorrecht om binnen de lokalen van het Vereenigingsgebouw van deze Bibliotheek gratis gebruik te maken.

Art. IV.

Een ieder kan van deze Bibliotheek lid worden door het nemen van abonnement bij de Heeren Administrateurs of den Bibliothecaris.

Dit abonnement bedraagt met vooruitbetaling 20 cents per maand of 50 cts. per drie achtereenvolgende maand.

Men behoeft zich voor niet langer dan één maand te abonneeren; bij het einde van het abonnement houdt het lidmaatschap op.

Art. V.

De aanvrage, in ontvangstneming en teruggave van alle boeken geschiedt in de Bibliotheek bij den Bibliothecaris, hetzij in persoon hetzij bij onderteekend schriftelijk verzoek. Te dien einde zal de Bibliotheek Dinsdag en Vrijdag geopend zijn van s' avonds 6 uur tot 8 uur.

Art. VI.

Niet meer dan één boekdeel mag de Bibliothecaris tegelijkertijd aan één lid ter lezing uitreiken.

Bij afgifte van een boekdeel noteert hij den naam van het lid, den titel van het werk en den datum van afgifte in een daartoe bestemd Register, hetwelk de ontvanger moet onderteekenen, of wel een afzonderlijk bewijs van ontvangst afgeven.

Mocht het gevraagde werk zijn uitgeleend, dan zal de Bibliotecaris van dat verzoek aanteekening houden en bij terugontvangst dit werk voor den aanvrager veertien dagen bewaren.

Art. VII.

Atlassen, kaarten, woordenboeken, encyclopedieën en dergelijke werken mogen de leden in de Bibliotheek komen raadplegen, maar worden niet uitgeleend, tenzij met schriftelijke toestemming van den Z. Eerw. Directeur.

Art. VIII.

Ieder lid heeft recht een ontvangen boekdeel veertien dagen ter lezing te behouden. Op diens verzoek mag de Bibliothecaris dien termijn een keer verlengen, mits een ander lid om dat werk niet heeft gevraagd en die tijdsverlenging in het register wordt aangeteekend.

Art. IX.

Alle aanwezige boeken staan onder verschillende hoofden in een catalogus genoteerd, die in de Bibliotheek ter inzage ligt voor alle leden. Nieuw ontvangen werken zullen onmiddelijk daarin worden ingevuld.

Art. X.

Ter onderscheiding en ten bewijze van het eigendomsrecht van de boeken dezer Bibliotheek dragen allen het stempel van de Bibliotheek R S. H.

Art. XI.

Ieder lid is voor het hem geleende boek aansprakelijk en verplicht dit uiterst op den boven vastgestelden termijn ongeschonden en onbeschadigd aan den Bibliothecaris terug te bezorgen. Wie het hem geleende deel niet terugbrengt of verliest of aanmerkelijk beschadigd terugbezorgt, is verplicht den koopprijs van het verloren of achtergehouden werk of de kosten voor de volgens het oordeel van het Bestuur aangerichte schade te vergoeden minstens onder straffe van ontneming van het lidmaatschap.

Namens het Bestuur,
de Directeur,
P. fr. St. v. d. Pavert.

Verdere inlichtingen zijn te bekomen bij de Heeren

Administrateurs:
Jacob C. de Pool.
Overzijde, Breede Straat 92 en 94.
J. Camilo Palm.
Willemstad, Handelskade 3.

en bij den Heer

Bibliothecaris:
Johan A. Dania.
Willemstad, Breede Straat 25.

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN

Advertentien.

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO